

Sygn.akt III AUa 133/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alicja Sołowińska

Sędziowie: Marek Szymanowski

Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 września 2020 r. w B.

sprawy z odwołania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. E. S. w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

przy udziale M. S.

o ustalenie płatnika składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 grudnia 2019 r. sygn. akt III U 325/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. E. S. w S. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Marek Szymanowski Alicja Sołowińska Dorota Elżbieta Zarzecka

Sygn. akt III AUa 133/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., działając w oparciu o art. 83 ust. 1 pkt 1-3, art. 6 ust.1 pkt. 1, art. 8 ust. 2a, art. 13 pkt. 1, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1, ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778) oraz art. 85 ust. 1, art. 81 ust. 1, w związku z art. 109 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1510), stwierdził, że Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. za okres od 25.09.2015 r. do 15.05.2016 r., od 1.09.2016 r. do 30.06.2017 r. jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umów zleceń zawartych między M. S. i Akademickim Zespołem Szkół w S. przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w S. ((...) przy (...)), a wykonywanych na rzecz własnego

pracodawcy t.j. Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w S. (...). W uzasadnieniu tej decyzji ZUS podnosił w szczególności, iż mimo zawartych między M. S. i (...) przy (...) umów zleceń, to pracodawcą M. S. pozostaje Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. i właśnie ta szkoła jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe chorobowe i wypadkowe z tytułu zawartych i realizowanych umów zlecenia.

Uznając powyższą decyzję za nieprawidłową, płatnik składek Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S., wniósł od niej odwołanie, negując zarzucaną przez organ rentowy konieczność naliczenia i odprowadzenia składek od umów zleceń zawartych pomiędzy M. S. i Akademickim Zespołem Szkół w S. przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w S. i wnosił o jej zmianę.

W odpowiedzi na odwołanie, ZUS wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z 11 grudnia 2019 r. zmienił zaskarżoną decyzję w pkt. I i II w ten sposób, iż stwierdził, że Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. E. S. w S. za okres od 25 września 2015 r. do 15 maja 2016 r. oraz od 1 września 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umów zleceń zawartych między M. S. i Akademickim Zespołem Szkół w S. przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. E. S. w S. (...) przy (...) w S.) – w punkcie 1; oraz zasądził od organu rentowego na rzecz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w S. im. prof. E. S. 180 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – w punkcie 2.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. S. z płatnikiem składek Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w S., w okresach od 16.02.2015 r. do 15.05.2016 r., od 1.09.2016 r. łączyły umowy o pracę w ramach pełnego etatu. Z tego tytułu podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Jednocześnie w okresach od 25.09.2015 r. do 15.05.2016 r., oraz od 1.09.2016 r. do 30.06.2017 r. był zgłoszony wyłącznie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu wykonywania umów zleceń, na rzecz Akademickiego Zespołu Szkół w S. przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w S.. Umowy te (k.14-15), zobowiązywały zleceniobiorcę do świadczenia pracy polegającej na prowadzeniu przydzielonych zajęć dydaktycznych w VII Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi w S., w określonym wymiarze godzin.

Podstawą działania pracodawcy M. S. (...) jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r. (Dz.U. Nr 116, poz. 967), bowiem zgodnie z jego § 1 na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz.U. Nr 96, poz. 590, z późn. zm.), utworzono z dniem 15 lipca 2005 r. państwową wyższą szkołę zawodową pod nazwą "Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S.". Zgodnie z § 10 statutu tej uczelni, w jej skład wchodzi między innymi B. S. oraz Akademicki Zespół Szkół.

Mocą uchwały Senatu (...) nr (...) z 28.09.2016 r. Akademickiemu Zespołowi Szkół w S. nadano odrębny statut (k.7-12). Z regulacji zawartej w § 1 pkt. 3 statutu wynika, że (...) jest dla tej jednostki organem prowadzącym, a nadzór pedagogiczny sprawuje (...) Kurator Oświaty w B..

Zgodnie z dalszymi postanowieniami statutu, (...) posiada odrębną strukturę organizacyjną (§ 2 i 3 statutu), stanowiska pracy (§ 5 statutu), i odrębny budżet (§ 7 ust. 1 statutu), a jego dyrektor dysponuje uprawnieniem do zatrudniania i zwalniania pracowników (§ 3 ust. 2 statutu). Akademicki Zespół Szkół jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną (...), posiada własny NIP i REGON, jest płatnikiem podatku dochodowego, składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, nie jest płatnikiem VAT i nie ma osobowości prawnej. Działa w oparciu o prawo oświatowe i ustawę o systemie oświaty (vide: akt założycielski k. 28).

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. jest publiczną uczelnią zawodową posiada osobowość prawną i jest płatnikiem VAT.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się natomiast do oceny wskazywanej przez organ rentowy potrzeby zakwalifikowania przychodów uzyskiwanych przez M. S. z racji wykonywanych umów zlecenia na rzecz (...), jako przychodów osiąganych ze stosunku pracy wiążącego go z (...), co obligowało Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w S., jako płatnika składek, do zsumowania wynagrodzenia z umów cywilnoprawnych z wynagrodzeniem z tytułu umowy o pracę ubezpieczonego – jak chce ZUS – i od tak ustalonej podstawy naliczania i odprowadzania należnych składek.

Organ rentowy oparł bowiem konstrukcję prawną zaskarżonej decyzji, na dyspozycji art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 300), zgodnie z którym za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, że organ rentowy wykazał rzeczywiste i dające się zweryfikować istnienie po stronie (...), jako płatnika składek obowiązku, naliczenia i odprowadzenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne, z tytułu umów zleceń zawartych między M. S. i Akademickim Zespołem Szkół w S., mimo iż spoczywał na nim ciężar dowodzenia faktów, z których wywodził skutki prawne, z mocy art. 3 k.p.c. i art. 6 k.c. Wprawdzie pozwany wskazywał na szereg przesłanek w jego przekonaniu determinujących wydanie kwestionowanej decyzji, których kwintesencję zawarł w załączniku do protokołu z rozprawy (k.178-179). Odwołał się przy tym do zapisów zawartych w § 4 ust.1 zarządzenia nr (...) z 8.09.2014 r. Rektora (...) w sprawie określenia zasad prowadzenia gospodarki finansowej przez Akademicki Zespół Szkół w S. przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w S. (k.149-151). Pozwany akcentował, iż z treści § 4 ust. 1 powołanego zarządzenia wynika, iż do kosztów ponoszonych przez (...) związanych z funkcjonowaniem (...) zalicza się:

- 1) wynagrodzenie wykładowców zatrudnionych w (...) prowadzących zajęcia w szkole wynikające z dopensowania etatu,
- 2) usługi remontowe oraz wynikające z obsługi budynku,
- 3) koszty osobowe pracowników (...) wykonujących prace na rzecz szkoły,
- 4) koszt używania sal wykładowych, laboratorium, sali dydaktyczno-sportowej,
- 5) obsługa w zakresie zamówień publicznych,
- 6) usługi prawne,
- 7) usługi informatyczne.

Tego rodzaju zapis, jak również zapis § 4 ust. 3 powołanego zarządzenia, zgodnie z którym zespół przekazuje organowi prowadzącemu dochód wypracowany w danym roku kalendarzowym do 31 grudnia danego roku kalendarzowego, przesądzają zdaniem pozwanego, iż (...) jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe chorobowe i wypadkowe z tytułu zawartych i realizowanych przez M. S. umów zlecenia.

Jednak w ocenie Sądu Okręgowego konstatacje organu rentowego nie były jednak przekonujące. Nie ulega wątpliwości, że głównym argumentem eksponowanym przez organ rentowy na poparcie prezentowanego stanowiska, zarówno w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, jak i w toku postępowania sądowego pozostawał fakt, że (...) jest organem prowadzącym dla Akademickiego Zespołu Szkół w S., w którym M. S. realizował umowy zlecenia.

Jednak ta bezsporna skądinąd okoliczność oraz podnoszone przez ZUS skutki bezpośrednio z niej wynikające, nie mogą przysłaniać faktu, iż posiadająca osobowość prawną Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. jest publiczną uczelnią zawodową, działającą na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668). Natomiast (...) będący jej wyodrębnioną jednostką organizacyjną i nie mający osobowości

prawnej działa w oparciu o inną podstawę prawną, a mianowicie prawo oświatowe i ustawę o systemie oświaty (akt założycielski k. 28). Akademicki Zespół Szkół jest finansowany z dotacji oświatowych oraz własnych środków, o czym stanowi treść zarządzenia (...) Rektora (...) (k.149). Znamionym jest przy tym, iż jak to wynika z § 4 ust. 2 powołanego zarządzenia koszty, o których mowa w wyżej przytoczonym § 4 ust. 1 zarządzenia są kosztami bieżącymi, ponoszonymi przez Zespół, za które organ prowadzący będzie ją obciążał według terminów opisanych w § 5 ust. 2, który z kolei stanowi, iż obciążenie dokonywane będzie na podstawie noty księgowej na koniec każdego miesiąca danego roku.

Analiza powołanych uregulowań pozwala zdaniem sądu pierwszej instancji uznać, iż wbrew twierdzeniom pozwanego, (...) nie była faktycznym beneficjentem realizowanych przez M. S. umów zlecenia, lecz był nim wyłącznie (...). Tej konkluzji nie podważają zeznania świadków D. K. (k.164v-165) i E. Z. (2) (k.166v-167) dotyczące zasad prowadzenia gospodarki finansowej przez (...) i (...) oraz sposobu zawiadywania mieniem tych jednostek.

Organ rentowy nie wykazał bowiem, aby wykonywanie umów zlecenia przez M. S. będącego jednocześnie pracownikiem (...) i zleceniobiorcą (...) było w istocie świadczeniem przez niego pracy na rzecz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej jako własnego pracodawcy.

Sąd Okręgowy powołał pogląd Sądu Najwyższego przedstawiony w wyroku z 7.02.2017 r. (II UK 693/15), zgodnie z którym „praca wykonywana na rzecz pracodawcy” to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. Wszystko to zaś ma na celu obniżenie kosztów zatrudnienia przez zastąpienie „oskładkowanego” wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowanym” wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług.

Sąd Okręgowy uznał, że w rozpoznawanej sprawie nie sposób przyjąć, aby między (...) i (...) funkcjonowało jakiegokolwiek porozumienie zmierzające do wygenerowania wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowanego”, które miałyby zastąpić wynagrodzenia za pracę „oskładkowane”. Wręcz przeciwnie, należy stanowczo stwierdzić, że M. S. jako zleceniobiorca nie wykonywał pracy na rzecz i w interesie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, będącej podmiotem działającym w oparciu o inne regulacje prawne niż (...) oraz że (...) nie korzystała z rezultatów pracy swojego pracownika, wykonującego umowy zlecenia. Natomiast to Akademicki Zespół Szkół w istocie całkowicie samodzielnie organizował pracę M. S., jako zleceniobiorcy, wypłacał mu należne wynagrodzenie i bezpośrednio korzystał z efektów tej pracy, która była rodzajowo inną, jak również – co wynika z zeznań zainteresowanego - świadczoną w innym miejscu niż przewidziana umową o pracę.

W ocenie Sądu Okręgowego zasadnie zatem odwołująca uczelnia argumentowała, że nie była beneficjentem rezultatów pracy zleceniobiorcy M. S.. Słusznie też podnosiła, że on sam wykonując umowę zlecenia, nie wykonywał zatrudnienia na rzecz (...) w ramach dopensowania etatu.

Mając powyższe na uwadze Sąd w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).

Organ rentowy wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 8 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez przyjęcie przez sąd, iż Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. (...) E.F. S. w S. nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia zdrowotne z tytułu umów zleceń zawartych między M. S., a Akademickim Zespołem Szkół w S. przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. (...) E.F. S. w S. za okres od 25.09.2015 r. do 15.05.2016 r. i od 1.09.2016 r. do 30.06.2017 r. w sytuacji gdy zebrany materiał dowodowy w sprawie potwierdza, że M. S. wykonując pracę na podstawie umowy zlecenia z (...) faktycznie wykonywała pracę na rzecz (...) o czym świadczą: Statut (...), wydawane przez Rektora Zarządzenia, powiązania finansowe podmiotów, składane roczne bilanse;

2. naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowolnej, w miejsce swobodnej oceny dowodów i uznanie, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, iż Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. (...) E.F. S. w S. nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia zdrowotne z tytułu umów zleceń zawartych między M. S. a Akademickim Zespołem Szkół w S. przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. (...) E.F. S. w S. za okres od 25.09.2015 r. do 15.05.2016 r. i od 1.09.2016 r. do 30.06.2017 r. w sytuacji gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie jednoznacznie skazuje na łączący strony stosunek prawny w w/w okresie .

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji ZUS oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. (...) E.F. S. w S. wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c. i wyprowadził z nich należyte uzasadnione wnioski, jak również nie naruszył norm prawa materialnego. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości poczynione ustalenia faktyczne i przyjmuje je za własne, nie widząc konieczności ich ponownego przytaczania. Sąd II instancji w pełni podziela również dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę prawną.

Przypomnieć jedynie należy, iż z bezspornych ustaleń faktycznych wynikało, iż M. S. zatrudniony był od 16.02.2015 r. do 15.05.2016 r. oraz obecnie jest zatrudniony od 1.09.2016 r. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w S. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Poza sporem jest również fakt, że w okresach od 25.09.2015 r. do 15.05.2016 r. i od 1.09.2016 r. do 30.06.2017 r. łączyły M. S. dwie umowy zlecenia zawarte z Akademickim Zespołem Szkół w S.. W ramach tych umów zlecenia świadczył pracę polegającą na prowadzeniu przydzielonych zajęć dydaktycznych w VII Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi w S., w określonym wymiarze godzin. Organem prowadzącym Akademickiego Zespołu Szkół w S. jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowej w S..

Rozstrzygnięcie sprawy wymagało zatem dokonania oceny, czy do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i w konsekwencji zdrowotne M. S. w okresach szczegółowo wymienionych w zaskarżonej decyzji zastosowanie znajdzie art. 8 ust. 2a ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na wstępie przypomnieć trzeba, iż zgodnie z treścią art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Nie ulega wątpliwości, iż potrzeba wprowadzenia tej regulacji przepisu wynikała z dwóch zasadniczo niekorzystnych zjawisk jakie dostrzegł ustawodawca. Po pierwsze z dążenia pracodawców do zmniejszenia obciążeń z tytułu składek, co osiągnano poprzez zawieranie z własnymi pracownikami także umów cywilnoprawnych, które nie były oskładkowane tak jak umowy o pracę. Po drugie jednak, co nie jest bez znaczenia w niniejszej sprawie, część pracodawców zawierając dodatkowe umowy cywilnoprawne, faktycznie o wykonywanie tych samych czynności i w tych samych okolicznościach co w ramach stosunku pracy, omijała szereg bezwzględnie wiążących strony stosunku pracy przepisów, w tym zwłaszcza co do czasu pracy. Kierując się zasadą powszechności ubezpieczenia społecznego, orzecznictwo w przypadku art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, skłania się do wykładni rozszerzającej. W uchwale z 2 września 2009r., (II UZP 6/09, OSNP Nr 3-4/2010, poz. 46), Sąd Najwyższy stwierdził, że pracodawca którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie ulega wątpliwości, że w ukształtowanym - na gruncie tego przepisu - orzecznictwie przyjmuje się, że przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje, bowiem ubezpieczony M. S. zawarł umowy zlecenia z odrębnym podmiotem. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że pracownik - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. Jak wcześniej wspomniano, celem takiej regulacji było ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów. Dlatego podzielić należy pogląd, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zawartej z nim lub z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (por. szersze wywody w tym zakresie uchwała SN z dnia 2 września 2009r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyrok SN z dnia 11 maja 2012r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, wyrok SN z dnia 14 stycznia 2010r., I UK 252/09, LEX nr 577824; wyrok SN z dnia 2 lutego 2010r., I UK 259/09, LEX nr 585727, wyrok SN z dnia 18 października 2011r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266, wyrok SN z dnia 3 kwietnia 2014r. II UK 399/13).

W ugruntowanym już orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przez wykonywanie pracy „na rzecz” pracodawcy, należy rozumieć „uzyskiwanie” przez pracodawcę „rezultatu pracy”. Tak wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale II UZP 6/09, która zasadniczo zapoczątkowała tę linię orzeczniczą, w której chodzi o przysparzanie korzyści pracodawcy - czy to materialnych, czy niematerialnych, bez względu na to, czy pracownik wykonuje w ramach umowy cywilnoprawnej i umowy o pracę na rzecz swojego pracodawcy pracę tego samego rodzaju czy też inną (zob. np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 21 kwietnia 2015 roku, III AUa 640/14, LEX nr 177137 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 lutego 2015 roku, III AUa 1568/14, LEX nr 1668573).

Z kolei w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010 r., I UK 354/09, wskazano, że do zakwalifikowania świadczenia pracy w ramach umów cywilnoprawnych na rzecz pracodawcy, z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy, musi istnieć bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez jego pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z innym podmiotem. Czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu była de facto wykonywana praca, jest jej finalny efekt (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13).

Zgodnie z aprobowanym przez Sąd Apelacyjny poglądem orzecznictwa, praca wykonywana na rzecz swojego pracodawcy to praca, którego rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi łączącej

pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj czynności wykonywanych przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, brak jest podstaw do uznania, że Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. korzystała z rezultatów pracy M. S., jaką wykonywał on na rzecz Akademickiego Zespołu Szkół w S. w ramach umów zlecenia w okresach od 25.09.2015 r. do 15.05.2016 r. i od 1.09.2016 r. do 30.06.2017 r. Wbrew twierdzeniom apelacji, taki wniosek nie wynika z treści przedłożonych w sprawie dokumentów jak Statut (...) w S., zarządzenia Rektora (...) w S., sprawozdania finansowe Akademickiego Zespołu Szkół w S.. Podkreślić należy, że realizowane przez ubezpieczonego czynności należały do zadań własnych Akademickiego Zespołu Szkół w S., który samodzielnie organizował jego pracę, naliczał i wypłacał wynagrodzenie oraz bezpośrednio korzystał z efektów jego pracy. Akademicki Zespół Szkół w S. prowadzi działalność w zakresie kształcenia w szkołach policealnych i w szkole ponadpodstawowej – liceum ogólnokształcące, a w ramach umów zlecenia zainteresowany wyłącznie prowadził zajęcia dydaktyczne w VII Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi w S., polegające na nauce grafiki komputerowej w klasie z rozszerzonym programem informatycznym. Była więc to praca rodzajowo inna od obowiązków pracowniczych, które ubezpieczony wykonywał w ramach stosunku pracy na rzecz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w S. (administrator sieci). Czynności zlecone umowami zlecenia ubezpieczony wykonywał w innym miejscu niż obowiązki pracownicze realizowane na podstawie umowy o pracę. Warto również zauważyć, iż M. S. na mocy przedmiotowych umów zlecenia nie świadczył pracy na rzecz Akademickiego Zespołu Szkół w S. w ramach dopensowania etatu. Sąd Okręgowy prawidłowo zatem uznał, że Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. nie była faktycznym beneficjentem rezultatów pracy realizowanej przez M. S. w ramach zawartych umów zlecenia.

Odnosząc się szczegółowo to twierdzeń apelacji podnieść należy, iż wprawdzie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. jest organem prowadzącym Akademicki Zespół Szkół w S., jednak nie oznacza to, że Akademicki Zespół Szkół w S. nie posiadał kompetencji do zatrudniania pracowników (zleceniobiorców) i korzystania z rezultatów tej pracy. Jak trafnie wskazał Sąd I instancji, Akademicki Zespół Szkół w S. ma status odrębnej od Państwowej Wyższej Szkoły w S. w S. jednostki prawnej. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. jest publiczną uczelnią zawodową, działającą na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Natomiast Akademicki Zespół Szkół w S. będący jej wyodrębnioną jednostką organizacyjną i nie mający osobowości realizuje zadania określone w ustawie z dnia 7 września 1997 r. o systemie oświaty. Ponadto warto podkreślić, że Akademicki Zespół Szkół w S. posiada własny NIP i REGON, jest płatnikiem podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenia społeczne. Jego działalność finansowana jest z dotacji finansowej i środków własnych szkoły. Dyrektor Akademickiego Zespołu Szkół w S. posiada uprawnienia do zatrudniania i zwalniania pracowników. Podnoszona przez organ rentowy w apelacji okoliczność, iż Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa jako organ prowadzący ma kompetencje do powołania i odwołania dyrektora Akademickiego Zespołu Szkół w S. oraz tworzenia stanowiska wicedyrektora lub stanowisk kierowniczych nie ma znaczenia przy ocenie spełnienia przesłanek z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Podobnie drugorzędne znaczenie w kontekście dyspozycji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma okoliczność, iż Akademicki Zespół Szkół w S. prowadzi gospodarkę finansową według zasad określonych przez organ prowadzący. Sam fakt, że Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S. nadzoruje realizację zadań własnych i sprawuje nadzór nad gospodarką finansową Akademickiego Zespołu Szkół w S. nie świadczy bowiem o korzystaniu przez nią z rezultatów pracy M. S. świadczonej na podstawie przedmiotowych umów zlecenia.

Dla zastosowania dyspozycji art. 8 ust 2a ustawy systemowej nie wystarcza stwierdzenie jakiegokolwiek powiązania organizacyjnego czy finansowego podmiotu trzeciego (zleceniodawcy) z płatnikiem składek będącym pracodawcą zleceniobiorcy. Decydujące znaczenie przy kwalifikacji normy art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma ustalenie, czy pracodawca faktycznie uzyskał korzyść z pracy swojego pracownika, który świadczył pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim. W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczności sprawy pozwalają na

stwierdzenie, że ubezpieczony M. S. świadczył w spornych okresach usługi dydaktyczne na mocy umów zlecenia wyłącznie na rzecz swojego zleceniodawcy – Akademickiego Zespołu Szkół w S. i to on korzystał z efektów jego pracy.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że do ustalonego stanu faktycznego nie można zastosować przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zatem płatnikiem składek za M. S. świadczącego pracę na podstawie umów zlecenia zawartych z Akademickim Zespołem Szkół w S., skoro w ramach tych umów praca nie była wykonywana na rzecz pracodawcy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w S., nie powinna być Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w S..

W tym stanie rzeczy apelacja organu rentowego, na zasadzie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu – pkt I sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego należnych odwołującej od organu rentowego za udział pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym orzeczono, na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. i w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265) – pkt II sentencji wyroku.

Marek Szymanowski Alicja Sołowińska Dorota Elżbieta Zarzecka